

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Piret Leevald
Piret.Leevald@lastehaigla.ee

Teie 01.04.2025

Meie 23.04.2025 nr 2.2-9/25/1033-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai SA Tallinna Lastehaigla (haigla) pöördumise seoses haigla töötaja karistusregistri kontrolli õigusliku alusega, nimelt soovib haigla täpsustada, kas korruptsiooni ennetamise eesmärgil töötaja karistusregistri kontrolli õiguslikuks aluseks on seadus/õigusakt või õigustatud huvi.

Selgitan, et tulenevalt isikuandmete kaitse üldmäärusest (IKÜM) nii kandideerimisprotsessi jooksul kui töösuhte kestel võib olenevalt asjaoludest olla andmetöötluste (sh karistusregistri andmete kontrollimise) õiguslikuks aluseks õigustatud huvi (IKÜM art 6 lg 1 p f), vastutava töötaja juriidilise kohustuse täitmine (IKÜM art 6 lg 1 p c) ja avalikes huvides oleva ülesande täitmine või vastutava töötaja avaliku võimu teostamine (IKÜM art 6 lg 1 p c). Seejuures on oluline rõhutada, et õigustatud huvi alusel isikuandmete töötlemine on välistatud juhul, kui isikuandmeid töötleb avaliku sektori asutus oma ülesannete täitmisel.

IKÜM art 6 lg 1 p-des c ja e osutatud isikuandmete töötlemise alused eeldavad kas EL õigusaktiga või siseriikliku õigusaktiga vastava kohustuse kehtestamist. Eesti õigusega on riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse asutustele pandud kohustus kontrollida ametiisikute karistusandmed korruptsiooni ennetamise eesmärgil ehk loodud on IKÜM art 6 lg 1 p-s c nimetatud õiguslik alus – juriidiline kohustus. Nimelt näeb korruptsioonivastase seaduse (KVS) § 3 lg 4 ette, et riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse asutus peab tagama, et tema nimel, ülesandel või järelevalve all ei täida teenistuses olles või lepingu alusel avalikku ülesannet ametiisik, kellel on karistus tahtlikult toimepandud kutse- või ametiõiguste kuritarvitamise või ametikohustuste rikkumisega seotud kuriteo, samuti kelmuse, usalduse kuritarvitamise, altkäemaksu andmise või vahendamise, mõjuvõimuga kauplemise, avaliku usalduse vastase kuriteo või majanduslase kuriteo eest. Seletuskirja¹ kohaselt on nimetatud sätte eesmärgiks seada riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse asutustele kohustuse hoolitseda selle eest, et asutuses ei täidaks avalikke ülesandeid isik, kellel on karistus korruptiivse kuriteo eest.

Haigla on Tallinna linna ainuosaluselise sihtasutus ehk kohaliku omavalitsuse üksuse hallatav asutus, millele laieneb KVS § 3 lg-s 4 nimetatud kohustus kontrollida ametiisiku karistusandmed. **Siiski ei tähenda see seda, et KVS alusel tuleks automaatselt kontrollida haigla iga töötaja karistusandmeid, vaid ainult nende isikute andmeid, kes täidavad haiglas avalikke ülesandeid KVS § 2 tähenduses.** KVS § 2 lg 1 kohaselt on ametiisik füüsiline isik, kellel on avaliku ülesande täitmiseks ametiseisund sõltumata sellest, kas ta täidab talle pandud ülesandeid alaliselt või ajutiselt, tasuta eest või tasuta, teenistuses olles või vabakutselisena või lepingu,

¹ Vt seletuskiri kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu juurde (2019)

nimetamise või valimise alusel. Ametiseisund seisneb õigusaktist, tehingust või asutuse töökorraldusest tulenevas õiguses ja kohustuses teha avaliku ülesande täitmisel otsus või toiming või osaleda selle tegemises või selle sisulises suunamises. Ehk kontrollile alluva isiku kindlakstegemise määravaks kriteeriumiks on ametiisiku osalemine asutuse otsustusprotsessides või võimalus neid suunata ja mõjutada.

Eesmärgiga määrata kindlaks korruptsiooni ennetamise meetmete rakendamise põhimõtteid ja korraldust kehtestas Tallinna Linnavolikogu 6.02.2025 määrusega number 3 korruptsioonivastase seaduse rakendamise korda² (määrus), millega mh täpsustas ametiisiku mõistet (vt määruse § 7), ametiseisundi tuvastamise korda (vt määruse § 8) ja KVS § 3 lg-st 4 tuleneva kohustuse täitmise korda (vt määruse § 9). Siinkohal peab AKI vajalikuks rõhutada, et iseenesest võiks määrusega ja selle alusel asutuse sisemiste alamaktidega mingeid seaduses sätestatud mõisteid ja kohustusi täpsustada, kuid seadusest erinevat uut õigust luua (st laiendada määrusega seaduse kohaldamisala) ei saa. Selgitustaotlusele vastamise raames ei ole AKI-l võimalust viia läbi põhjalikku analüüsi, mistõttu ei saa AKI anda hetkel hinnangut sellele, kas näiteks KVS § 2 lg-s 1 sätestatud ametiisiku mõistet on määrusega laiendatud või kas määruse §-s 8 ettenähtud ametiseisundi tuvastamise kord on kooskõlas KVS § 2 lg 2 piiride ja eesmärgiga. Määruse § 9 alusel karistatuse kontrollimisel peab aga kindlasti silmas pidada, et selline kontroll on lubatud just KVS §-s 2 nimetatud ametiisikute suhtes.

Lisaks selgitan, et kui töötaja taustakontrolli kohustus ei tulene KVS-st või muust vastavat alust loovast õigusaktist, st taustakontrolli näol ei ole tegemist asutuse avaliku ülesande või juriidilise kohustuse täitmisega, ei saa välistada, et sellise taustakontrolli õiguslikuks aluseks võiks olla teatud asjaolude esinemisel ka haigla õigustatud huvi (nt raamatupidaja taustakontroll isiku usaldusväärsuse kontrollimise eesmärgil). Oluline on aga selguse huvides rõhutada, et korruptsiooni ennetamise eesmärgil KVS-s nimetamata isikute karistusandmete kontrollimine õigustatud huvi alusel on välistatud, kuna oleks see kontroll vajalik ja õigustatud, näeks seadusandja ette ka nende isikute karistusandmete töötlemiseks aluse KVS-s.

Loodame, et meie selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Irina Meldjuk
jurist
peadirektori volitusel

² Vt [TEELE > Dokument > Korruptsioonivastase seaduse rakendamise kord](#) (viimati vaadatud 22.04.2025)